

Naidun waimon tilasta.

Neiti C. Keyn pitämä esitelmä.

Suomennos.

Suomen Nais-yhdistyksen kustantama.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa,
1884.

330.11.85.

Handwritten title (mirrored bleed-through)

Handwritten text (mirrored bleed-through)

Handwritten text (mirrored bleed-through)

Handwritten text (mirrored bleed-through)

Handwritten text (mirrored bleed-through)

Handwritten text (mirrored bleed-through)

Tuholmassa on vuodesta 1872 ollut ole-
massa seura, jonka harvastuksena on
hankkia naidulle waimolle omistus-oikeutta.
Tämä seura wietti viime huhtikuulla wuo-
sikokouksensa, jossa neiti E. Key piti esi-
telmän naidun waimon tilasta. Tämä
esitelmä suomennettuna kuuluu näin:

„Kun heikeksi pyydän Teitä kuuntele-
maan minua, ei se tapahdu sentähden,
että aikomukseni olisi esitellä naidun wai-
mon nykyistä omistus-oikeudellista tilaa
— sillä se on warmaanakin kaikille saapu-
villa olewille tuttu — eikä sentähden,
että koettaisin esittää jotakin uutta tapaa
asian ratkaisemiseksi, jota monessa kohdin
olisi liian rohkeata. Tarkoitukseni on
ainoastaan luoda huomiota yhteen niistä
monista wääristä käsityksistä, jotka vielä
ovat woimassa, sentähden että juuri nuo
wäärät käsitykset ja harhaan joutuneet
tunteet säilyttävät wääriä lakeja. Tämä
wääriä käsitys sekä miehissä että naisissa
on se, että nykyiset omistus-oikeudelliset
suhteet avioliitossa olisimat suureksi hyö-
dyksi miehille ja wääräys waimoa koh-
taan, jota wastoin minä luulen että wää-
ryys hukaties enemmän wahingoittaa mies-
tä, jota se suosii, kuin waimoa, jolle se
osoittaa wääräyhttä. Ennenkuin toetan
esittää wääräyden vaikutuksia, tahdon kui-
tenkin muutamilla sanoilla selittää tämän
wääräyden syhtä, josta myöskin monella
on wäärä käsitys. On olemassa monta
lakia inhimillisessä yhteiskunnassa, jotka
kerran ovat olleet luonnollisen suhteen
osoitteena, ja perustettuina yhteiskunnan
silloiseen kehityskantaan, mutta jotka sit-
ten, kun muut seikat ovat kehittyneet, ovat
muuttuneet wääriksi. Niin on myöskin
sen lain laita, joka tekee suuren luolan
Ruotsin kansan jäsenistä — naidut wai-

mot — holhonalaisiksi, heitä kun puun-
tuu ne oikeudet, jotka ovat yhteiskunnan
jäsenten täysi-ikäisyyden tunnusmerkkejä:
itsepäättämis-oikeus ja oikeus omistaa
omaisuutta, johon on täydellinen käyttä-
mis-wapaus. Että naidut waimot meillä
ja muualla ovat joutuneet tähän oikeudet-
tomaan tilaan, ei tule, niinkuin usein kuu-
lee sanottaman, yhdistään siitä, että mie-
het ovat olleet lainsäätäjät ja järjestä-
neet kaikki omaksi edukseen, waikka paljon
sittäkin riippuu. Mutta ennenkuin mie-
het voivat ryhtyä lakien säätämiseen, täy-
tyi olla yhteiskunnallisia oloja, joita war-
ten lakeja säädettiin, ja näissä wanhim-
missä oloissa on nykyisten olojen war-
nainen juuri. Meidän pakanallisten esi-
isämme aikoina olivat yhteiskunnan wa-
paat kansalaiset maan-omistajia, jotka oli-
wat jakaneet maan keskenään ja olivat
sibotut maatilaansa uskonnon si-
teellä. Waan piti jäädä suvun hal-
tuun ja mennä perintönä isältä pojalle,
sentähden että ainoastaan miehet voivat
jumalanpalvelusta otollisesti pitää, ja pa-
kanallisen uskonnon sywin sisällys, se,
mitä pisimmän ajan pysyi olemassa kris-
tin-uskon lewenemisenkin jälkeen, oli esi-
isäin henkien palweleminen; luultiin näet
niiden oleskelewan kotitalon asemalla, suna-
ten jälkeentulewaisten toimia tai kiroten
niitä, mikäli jälkeiset muistivat ugrata
hengille tahi eiwät sitä muistaneet tehdä.
Siltä peritty talo oli siis pyhä — ei
ainoastaan rakkauden ja työn muistojen
kautta — waan määrätyn uskonnollisen
uskon kautta. Perheen-isäntä oli pappi-
na tässä jumalanpalveluksessa ja koto-
koti-elämä samoin kuin kansallinen elämä
oli yhdistetty suvun pyhyhteen ja per-
heen-isännän oikeuteen. Sentähden jäi

tytär ilman perintöä, joko meni naimiseen tai ei: sillä maa oli warsinainen perintö ja sen piti jäämän miespuolisen suvun haltuun. Muuten oli irtonaisesta perintö-omaisuudesta aseet useimmiten kalteimmat, ja tämä perintö oli luonnollisesti miehen oma. Naimiseen mennessä fai morsian naittajaltaan myötäjäiset irtonaisessa omaisuudessa ja mieheltä h u o m e n l a h j a n häitten jälkeisenä päivänä, joihin hän sai omistus-, waikka ei hallinto-oikeutta ennenkuin leskenä. Sulhanen antoi myöskin naittajalle lahjan, jonka kautta hän osti morsiamen irti siitä oikeus- ja suojelusuhteesta, jossa hän oli omaan sukunsa nähden, ja morsian tuli sen sijaan samaan suhteeseen sulhasen suvuun. Hänen personaansa ei ostettu, vaan w a l t a h ä n e n y l i t s e n s ä. Tämä walta käsitti: että mies mieliwaltaisesti woi t ä p p a a , p o i s a n t a a , r ä ä l ä t ä häntä; sai pitää useita jalkawaimoja laillisen waimon ohessa sekä päättää hänen lapsiensa elämästä. Tämä melkein rajaton walta riippui siitä, että perheenisännät perheessä harjoittivat tuomarin-, samoin kuin pappis-wirkaa; he olivat kotien puolustajat ja he elättivät kotien naisia jenet; he olivat siis tawan ja uskonnon kautta saaneet tämän suuren wallan, jonka he wastaawalla suojelujella palkitsivat. Waimon oikeudetonta tiilaa wastasi täydellisesti hänen tilinwapauteensa: miehen tuli wastata ja maksaa sakkoa hänen rikofistiaan, niinkuin orjan rikofista. Mutta pohjoiskansoissa sai waimo niinkuin yleensä sotaa käywäin kansain waimot, joissa työnjaon laki ei vielä ole pääsnyt perehtymään, suuren merkityksen kobsia t a w a n kautta, waikka laki ei sitä myöntänyt. Perheenisännän olleessa wiikingi-retkillä sai waimo tietyksi wallan, jota hän työnsä kautta kobin piirisä hywin ansaitsi, sillä waimon huolenpidosta ja kunnosta riippui silloin, niinkuin nytkin, jotaisen työmiehen kobin warallisuus ja menestys. Se kunnioitus, jonka pohjoismaiden waimo siten jo p a n a n u u d e n aikana oli saanut, kehittyi

kristin-uskon maahan tulemisen jälkeen; pohjolaiset oppiwat armosa pitämään sekä miehen että naisen inhimillisiä ominaisuuksia, joita kristin-usto etupäässä opettaa kunnioittamaan. Yksi ensimmäisistä lainsäätämistoimista kristin-uskon wallalle pääsemisen jälkeen tarvoittitiin naisen tilan parantamista, nimittäin Erik Pyhän laki: että „waimo naitiin kunnialsi ja perheen-emännäksi, awaimien ja luffojen haltijaksi, saamaan kolmannesen irtaimistosta ja hankio-tawarasta“, joka tuli hänen perinnöseen miehen kuoleman jälkeen, ja se on se, jota me sanomme waimon naima-osaksi, waikka se nyt on $\frac{1}{2}$ eikä $\frac{1}{3}$. Niin pifaan kehittyi kristin-uksen vaikutuksen kautta kunnioitus naisen ihmisarwoa kohtaan, että ainoastaan wuosifata sen jälkeen Birger Jarl muutti wanhan lain, joka määräsi tyttären perimättömäksi, siten että sifar wastebes sai peria puolet siitä, minkä weli sai. Syy siihen että tämä laki saatiin toimeen, että käsitys naisen oikeudellisesta tasa-arwosta woi päästä woimaan, ei ollut ainoastaan se, että tuo wanha, jotainen yhteiskunta, jossa woima oli ainoa oikeudenperuste ja ainoa arwonmitta, alkoi muuttua, siihen kun rupesti tunteumaan toinen oikeuden käsitys ja toisellainen arwon-määrääjä, vaan se tuli wälittömästi siitä, että uskonto ja sen yhteydessä olewa käsitys maomaisuuden laadusta oli muuttunut ja että jumalanpalvelus ei enää ollut sidottu suvun maatiilan. Ujean wuosifadan lulessa kesti se yhteiskunnallinen tila, mitä teli sen lain wallan luonnolliseksi, joka soi miehelle, jonka welwollisuus oli puolustaa maata ja elättää naisia, „weljesosan“. Wasta meidän wuosifatamme ja Ranskan wallantumouksen jälkeen kaikilla aloilla selwinnyt tunto siitä että nainen on ajattelowainen ihminen, jolla on wapaan yhteiskunnanjäsenen oikeuksia, welwollisuuksia ja edeswastauksia, sekä monessa katsannossa muuttuneet taloudelliset olot, esim. irtonaisen omaisuuden eneneminen j. n. e., on saattanut lainsäätämisen jossakin määrin ebistymään siltä

kannalta, jolle Birger Jarl afetti ruotsalaisen naisen.

Minun ei tässä tarvitse luetella mitä etuja Ruotsin naiset tämän vuosikadan kuluessa ovat saaneet elinkeinowapauteen, opetuswapauteen, täysi-ikäisyyteen ja perintö-oikeuden tasa-arwoon katsoen, jotka oikeudet tosin eiwät ole tehneet häntä miehen wertaisiksi, mutta kuitenkin asettaneet hänet sille kannalle wapauteen ja oikeuden-tunnustamiseen nähden, että hänestä itsestään ja siitä tawasta, millä hän käyttää sitä, mikä hänellä on, riippuu, tuleeko hän wastedes saamaan niitä wapauksia, joita hän vielä on walla: sillä nyt hänellä on työn-oikeus enimmillä aloilla, ja tämä yksistään woi antaa hänelle tilaisuutta osoittamaan mitä hänellä vielä on oikeus waatia. Tämä kaikki on kuitenkin oikeastaan naimattoman naisen wallassa. Hänen tilansa on tällä vuosikadalla wallan muuttunut, jota wastoin naibun waimon tila — paitsi mitä perintö-oikeuteen tulee — on jäänyt wanhalle kannalle. Hän saa tosin harjoittaa ammattia ja pitää kauppa, mutta ainoastaan miehensä suostumuksella ja hänen edeswastauksellaan, ja hän on siinä vielä sibottu sen kautta, että laki naineelle miehelle on säilyttänyt täydellisen oikeuden hoitaa ja käyttää kaiken sen omaisuuden, jonka waimo taloon tuopi tai woi perinnön kautta saada. Wuoteen 1874 waimo ei saanut omistaa edes omaa työn-ansiota*). Tämä seikka, jonka kautta nainut waimo, joka itsenäisesti oli työtään tehnyt ja omaisuuttaan hoitanut, menetti nämä oikeudet kun hän meni naimiseen, joka teki holhonalaisen äidin itsettömäksi täysi-ikäisen tytärensä rinnalla, joka teki rikkaan naibun waimon, joka ennen naimistaan oli ollut wallan itsenäinen, rippuwaksi miehensä mielwallasta naimiseen mentyhän; joka teki köyhän naibun waimon kelwottoman tai kewytmieheisen miehen mielwal-

lan alaisiksi hänen waiwalla ansaittuun työn-ansioonsa katsoen, tämä seikka herätti wihdoin viimein ajattelewain miesten ja naisten huomiota, ja waltiopäiwillä on useampien ehdoitukfien, ulkopuolella waltiopäiwiiä tänä iltana täällä koossa olewan seurvan kautta toimittu muutoksen aikaansaamiseksi Ruotsin laissa tähän astiaan nähden. Tämän työn warfinaisen hebelmä on w. 1874 waltiopäiwien ja hallituksen wahwistama laki, joka määrää että: „Jos awioehdon kautta on säädetty että waimon omaisuus on miehen hoibosta eroitettava, tahi jos sellainen sääntö on määrätty omaisuuteen nähden, jonka waimo on saanut lahjaksi tai testamentin kautta ehdolla että se on hänen omansa olewa, niin waimo saa tätä omaisuuttansa ja tuloja siitä hallita, jollei teisin ole sen hoibosta säädetty. Jos waimo omalla työllään jotain woipi ansaita, sitä hän myöskin saa hallita.“ Jos waimo tahtoo käyttää awioehto-oikeuttaan, woi hän nyt siis olla riippumatta miehen mieliwallasta omaisuutensa hoitoon ja siitä lähtewiin tuloihin katsoen, ja jos hän tahtoo käyttää oikeuttaan hallita työn-ansiotaan, saapi hän lain avulla warmaanakin monasti tilaisuutta estämään miestänsä elättämästä itseään hänen työllään, joka walitettawasti vielä usein tapahtuu.

Tämä 1874 wuoden laki ei kuitenkaan vielä ole osoittanut mitään mainittawia seurauksia naibun waimon oikeudellisessa tilassa. Warakkaat naiset eiwät mielellään awioehto tee, sillä he arwelawat tawallisesti, waikka ilman pätewää syytä, että he osoittaisiwat epäluuloa sitä miestä kohtaan, jolle he antawat personansa, jos he eiwät antaisi hänelle päättämisoikeutta heidän wahoihinsa; sitä paitsi owat erittäinkin melkolait hywin waifeat selittäjä ja epätyhydyttäwiiä, mitä koskee waimon suostumuksen kautta eroitettun omaisuuden ja työ-ansion suojelusta. Suostumuksen toimeenpanemisessa on noudatawata juuri joukko tarkkoja temppuja, joita paitsi se on laitton, joka myöskin tekee suostumuksen suojelussena hywin hantalaiksi hantkia.

*) Kuten tunnettu, nainut waimo Suomessa ei omista työn-ansiotaankaan.

Työväen luokassa on se tapa, että aviopuoliset hyväksyä sormusja ollen jakavat työn ja wallan keskenään, huolimatta siitä, mikä on miehen, mikä wainon omaa, ja että kunnoton mies tai waino tuhlaa toisen työpalkan, laista huolimatta, niin juurtunut, että uusi laki ylipäänsä ei ole niihin mitään vaikuttanut.

Moni olisi kenties tästä syystä taipu wainen arwelemaan, että ei ole mitään todellista tarvetta saada wäärhyttä poistetuksi, ett'ei mitään worsinaista hyötyä siitä seuraisi, ja että se siis meidän kotielämämme kehitykseen katsoen on wallan turha harvastus, jonka tämä seura on ottanut tehtäväkseen, jota ensimmäisen pykälänsä mukaan tahtoo hankkia naidulle waimolle täyden omistus- ja hallinto-oikeuden siihen omaisuuteen, jonka hän ennen avioliittoa ja avioliitossa ollessaan perii ja ansaitsee, ilman mitään suostumusta. Niissä keskusteluissa, joita tämän kysymyksen johdosta on pidetty enemmän tai vähemmän ystävissä kokouksissa, sekä waltioapäiwillä siellä esitettyjen ehdotuksien johdosta, ovat kuitenkin syyt, joita on lausuttu tätä lainmuutosta vastaan, wähitellen muuttuneet. Erimielisyys alkaa yhä enemmän koskea muutoksen toimeenpanemisen tapaa, jotta sekä aviopuolisojen että lasten ja welsjain oikeudesta pidetään huolta, eikä itse periaatetta, jota alussa niin kiwaasti wästustettiin ja jota kylläkin kuulee wästustettawan siillä, joita on tuota historiasta, luonnosta, uskonnotta ja filosofiasta. Kaikki nämä syyt ovat samat, joita on esiintuotu kaikkein parannuksien toimeenpanemisessa tällä wuosifaballa, jotka ovat koskeneet naisen asettamista hänen inhimillisiin oikeuksiinsa, ja joka kerta on ennustettu, että parannus tuottaa seurauksia, jotka saattaisivat yhteiskunnan ja perhe-elämän häwiöön. Niinkuin nyt nauretaan näille fowan-onnen ennustuksille, kun luetaan taistelusta naisen yhdenarwisuuden ja laillisuuden puolesta, niin tulewaisuudessa, kun naidun waimon omistusoikeus on tosi-asia, ihmetellään sitä,

että nykhisellä wäärhyksellä on ollut puolustajia ja että tuolla fainin puolin hyödyllisellä parannuksella on ollut niin waltawia ja armollisia wästustajia. Minä en tällä hetkellä woi ruweta esiintuomaan kaikkea niitä syitä, jotka parannuksen tarpeellisuutta todistawat; minä olen, kuten wasta sanoin, ottanut tarwastettawaksi yhtä ainoata asiaa, että nimittäin miehellä on haittaa eikä hyötyä nykhisistä omistusoikeudellisista oloista amioliitossa. Ei luetaan waine kieltää sitä, että inhimillinen kehityshistoria osoittaa meille, että joka kerta kuin ne, jotka owat omistaneet wäärää etu-oikeutta, wapaachtoisesti owat siitä luopuneet tai olosuhteiden kautta owat sen menettäneet, owat nämä etu-oikeudet samalla edistyneet inhimillisyhteisessä. Sopysti sanoa suurta osaa kehityshistoriasta pakollisen tai wapaachtoisen wallan tai etu-oikeuksien rajoituksen historiaksi. Ensin tämä rajoitus koski sorrettua miesukua, rotu- ja sääty-sorrantoa. Meidän wuosifaballamme on wallan-rajoitus alkanut naisiatin hyödyttää. Mutta wiesä eiwät miehet ja wiesä vähemmin naiset ole oppineet selwästi käsittämään, että naisten enennetty oikeus käsittää ja yhä enemmän tulee waijuttamaan korkeampaa siweellistä ja oikeudellista kanta miehisessä, tulee wähentämään itsekkäisyyttä ja raakkuutta ja lisäämään alttiiksi-antawaisuutta ja kehitystä. Tämä on korkein, yleisin katantofanta, jolta sekä miesten että naisten tulee kysymystä katsella. Se seikka, että mies lain kautta on asetettu fortajan asemaan, ei ole hänen siweelliselle personallisuudelleen mitään oikeus, waan solwauus, päinwastoin taas lain säätämä welwollisuus tunnioittaa naisen inhimillistä personallisuutta ja myöntää hänelle sekä naineena että naimattomana täysiikäisen personallisuuden päättämisen ja omistusoikeutta — se on miehelle niin suuri apu inhimillisten ominaisuuksien kehittämiseen hänessä itsesään, että oikeastaan miehenkin täytyy waatia tätä naisen oikeuden tunnustamista oman oikeutenaan. Joku kenties tahtoisi wäittää, että

nämä ovat yleisiä lauseita, joita ei voi yllätyksin kohtiin sovitaa; että miehen, naineena miehenä, on sekä velvollisuus olla alttiiksi-antawainen ja pitää kunniasa waimonsa wapautta että oikeus waatia lepoa ja hauskuutta kosisa, ja että lainsäätäminen, joka järjестää omistusasjat puolisojen välillä niinkuin ne ovat järjестetyt kahden yhdyksuupiaan kesken, ei suinkaan edistäisi kodin rauhaa ja onnea, waan päinwastoin tuottaisi haittaa niille. Ne, jotka niin sanowat, katsowat asiaan tunnollisten, kodin etua harrastawain miesten kannalta, eiwätkä woi käsittää, että se millään tavalla wägentää awioliiton todellista onnea, että sellainen mies on se, joka naimisen kautta saa puolet waimon entisestä omistus-oikeudesta tämän perintöön tai säästöihin ja koko käyttö-oikeuden niihin. Naima-oikeuden kauttahan waimo saa puolet miehen perinnöstä tai säästöistä, sanotaan, ja sopiihan mies kaswatuksen ja toimensa laadun kautta parhaiten sitä hoitamaan. Hän neuwottelee waimonsa kanssa, jos tämä on järkelwä nainen, ja waimo woi siten waihtua omaisuuden käyttämiseen niin paljon kuin toiwottamaa on, jota wastoin päättämisoikeuden kuitenkin tulee pysyä yhden omana, nimittäin miehen, joka siihen on sopiwin. Kosisahän mies usein suo järkelwälle waimolle suuren päättämöwallan ja noudattaa usein suuremmassa määrässä wähän älykkään waimon tahtoa, mitä menoihin tulee, kuin taloudellinen tila myöntää: hän suo nyt siis oikeastaan waimolle kaiken sen, minkä tämä laillisen omistusoikeuden kautta woi-taisi, eikä awioliitosja sown ja yhteisyyden kuitenkaan tarwitse tulla häirityksi lakisääntöjen kautta, jotka määrääwät mikä on miehen mikä waimon oma.

Katselkaamme pitääkö tämä ajatus paikansa.

Kuuta enemmän tilaisuutta naimaton nainen kaswatuksen, waltionwirtojen, ammattien hoitamisen tai kaupan pitämisen y. m. kautta on saanut perehtyänsen asiatomiin, sitä wähemmän todeksi käy se

wäitös, että mies a i n a on se, joka parhaiten woi omaisuutta hoitaa. Moni waimo woi siinä kohden olla lahjakkaampi kuin hänen miehensä, ja joll'eiwät ole parempi-lahjaista, woiwat he nähä sellaisia kohtia asiasja, joita mies ei huomaa. Waimot woiwat tosin neuwon-antajina käyttää tätä kykyään, mutta aiwan toista on silloin tällöin saada antaa neuwoa, kuin omistaa päättämisoikeutta. On warsin waikeata esim. waimolle, joka oman työnsä kautta on hankkinut itselleen taloudellisesti itsenäisen afeman, joutua miehensä miellöwallan alaiseksi omaisuutensa käyttämisesjä, eikä mikään miehen osoittama luottamus woi täydellisesti korwata sitä oikeudettomuutta, johon hän naimisen kautta on tullut. Tämä oikeudettomuus waihtaa ehdottomasti hänen onneensa ja hänen welvollisuuden-tuntoonsa taloudelliseen tilaan katsoen; miehen päättämöwalla ehdottomasti usein saattaa häntä kshymättä waimolta neuwoa ja hänen tietämättään rhyhymään toimiin, joista kenties on seurauksia, jotka kerran, huolimatta hänen hywistä tarkoituksistaan, woiwat tuottaa taloudellisia tappioita, joista hänellä silloin on omantunnon waiwat edeswastauksestaan waimonsa menetetyin omaisuuden puolesta, jota wastoin päättämöoikeuden jakaminen myöskin olisi saat-tanut heitä edeswastauksa jalamaan. Erit-täin tahdon tässä huomauttaa takauksia ja mainita mitä eräs suomalainen parannuksen-ystävä kerran tässä piirissä lausui: että mies hänen ja hänen warakaan waimonsa kesken tehdyin awioehdon kautta on ollut aiwan vapaa kiusauksesta autta-waijuudesta panna alttiiksi kotinsa taloudellisen itsenäisyyden. Miehen yksinomaisesta oikeudesta hallita taloudellisia asioita seuraa ehdottomasti että waimo ei yllätyksitoisissa saa tietää, tai ei woi käsit-tää hänen afemaansa, ja että hän, sen sijaan että hänen tulisi sitä tufea, heikontaa sitä sen kautta, että hän elää ylellisemmin kuin heidän waransa sallisimat. Usein tekee miehen welan ja edeswastauksen tunto hänet umpimieliseksi ja tat-

teraksi, sen sijaan että hänen tulisi olla suora ja luottawainen kun onnettomuus tulee, ja tämä eroittaa sen sijaan että sen tulisi yhteiseen toimeen yhdistää puoliset.

Kuinka paljon enemmän vapautta, tuutua ja raittiutta tapaissimme onnelisissa kuin kobeissa, jos riippuisi waimon vapaasta tahdosta itse pitää huolta tai miehelleen uskoa hänen omaisuutensa hoitamiseen; jos miehen welvollisuus olisi kaikissa tätä omaisuutta koskeissa toimissa antaa waimon päättää ja itse ainoastaan antaa neuvoa, jos he molemmat jaksaisivat edes wastatauksen siinä tapauksessa, että hoitaisivat omaisuutta yhteisesti, ja waimo yksin vastaisi siitä, jos hän yksin sitä hallitsee. Kuinka paljon paremmin waimo silloin käsitteisi taloudellista tilaa ja woisi järjestää kotia sen mukaan; kuinka ääretön joukko wääriä käsitteisiä ja paljon halvemmista poistuiksi! Mutta uusia woisi syntyä, sanotaan. — Waimot woisivat miestensä itsetuntoa luokkaawalla tavalla luottaa enemmän muihin kuin heihin, ja laiminlyödä kotiaan ulkonaisten toimien tähden; he woisvat tuhlata omaisuutensa ja panna miehenkin omaisuutta alttiiksi j. n. e. Naisia tosin on, jotka täten wääriinkäyttäiswät wapauttaan ja oikeuttaan. Mutta ei ne olse sellaisia naisia, jotka, ollen ilman laillista oikeutta loukkaawaisia, huolettomia ja tuhlaawaisia, sentähden ei wät ole sitä. Edeswastauksen puute tekee tällaisia waimoja usein nyt enemmän vaatimaisiksi ja itsekkäiksi, ja he häwitwät kodin onnen ja taloudellisen tilan yhtä warmaan, waikka wähän hitaammiin, kuin oliswät tehneet, jos laillisesti oliswät woineet sitä tehdä ja olleet welvolliset siitä wastaamaan. Eikä myöskään tarwitse pelätä, että awioliittoa käy helposti purkaaminen niinkuin kauppayhtiötä, sentähden että puoliset omistusasioissa saawat yhtiömiestien oikeuksia ja welvollisuuksia. Yhtiömiesten kesken, arwellaan, woi syntyä erimielisyyttä mieli-

viteissä, jota täytyy sormittaa, muuten yhtä häwiää. Niin, se on kyllä totta. Mutta tieto toisen laillisesta yhdenwer-taisuudesta pakottaa yhtiömiehiä olemaan kohtuullisia ja pitämään arwossa toisen oikeuksia, ja sen kautta on mahdollisuus mielipiteiden mukauttamiseen sopimuksen kautta suurempi, waikka ei otakaan lukuun mitään muuta awioliitolle omituisia tunteita ja welvollisuuksia, joiden tulee edistää erimielisyyden ystävällistä ratkaisemista. Ja eihän se sitä paitsi enemmän häiritse awioliiton onnea, että laki soisi kumpaisellekin päättämisoikeuden omastaan, kuin että se nyt antaa sen miehelle molempain omaisuuden puolesta? Eihän laki ole jättänyt omistus-oikeudellisten olojen järjestämistä awiopuolisojen mielwaltaan, waan järjestänyt niitä heille — ja jos laki järjestäisi ne niin, että se soisi päättämisoikeuden molemmille, kullekin oman tawaransa puolesta; eihän siinä ole mitään muuta uutta, kuin että molemmat nyt woivat wälittää yhteisyyttä, sen sijaan että se ennen oli pakollinen. Waimolla on wapaus antaa miehen haltuun koto omaisuuden hoito ja siten osoittaa hänelle luottamustaan; mutta joko tämä luottamus on ollut järkewä tai ei, waabittu tai ei, sillä woihan mies wäksin waatia tai houkuttelemalla hankkia itselleen wanhan oikeuden, niin se kuitenkin tapahtuu waimon omalla edeswastauksella, jos hän osoittaa olewansa heikko tai yhtenemätön; jota wastoin laki nyt riistää häneltä kaiken waali-oikeuden siinä (paitsi tuota harwoin käytettyä awioehto).

Mutta mies ei ole ainoastaan suorastaan taloudellisissa asioissa, wahingoksi onnetleen ja arwolleen, saanut oikeuden käskä sen sijaan että hänellä olisi onni wastaanottaa luottamusta. Hänellä on kaikilla kodin aloilla wahinkoa holhojatoimensa ja omistus-oikeutensa kautta faadusta wallasta awioliitossa. Tämä wai-luttaa sen, että parhaimmatkin miehet tulewat käskewiksi, suuttumat kun heitä wastustetaan ja owat kärsimättömiä kaikkea

kohtaan, joka ei somellu heidän tahtonsa mukaan kodeissa; sitä vastoin se waimoisia useimmista awioitetoissa on wai-
kuttanut ne wiat, joita oikeudettomuus ja
wallan-alaisuus aina myötänsä tuowat.
Kohkeuden, rehelliisyyden ja suorunden puu-
te; taipumus juonien, imartelemisen ja
mielittelemisen kautta saada jotain käy-
mään mieltänsä myöten, kun hän ei sitä
suoraan saa; ja tämän kautta alentuu se-
kä waimo että mies, jonka hän pettää tai
jota hän miellittelee. Samassa määräsä
kun myönnetään että keskinäinen apu,
yhteistyö, luottamus synnyttämät onnea
awioitetoissa, samassa määräsä tulee kaikki,
joka yhdeltä tai molemmalta puolelta wä-
hentää sitä, enemmän wahingoittamaan
miestä, kuin waimoa. Sillä hänen täy-
tyy samoin kuin waimon kärsiä wähen-
nettyä onnea, täytyy kestää e d e s w a s-
t a u s t a u l o s p ä i n niistä seurauk-
sista, joita luottamuksen puute taloude-
listsa oloissa woi tuottaa, sekä syhyttö-
mästi wastata tästä lakien, eikä hänen
itsensä waiwuttamasta turmeluksesta sekä
hänen omassa että waimon siweellisessä
tilassa. Ja juuri sentähden, että aina
käy niin, että siweellinen welwollisuuden-
tunto kehittyi, kun laillinen oikeus lisään-
tyy, niin täytyy yhtä paljon miehen kuin
waimon puolesta toiwoa, että waimo
saisi omistus-oikeuden ja hallinto-oikeuden.
Niinkuin waimo, kun hän Birger Jarlin
lakien kautta sai perintö-oikeuden, kohta
myöskin sai welwollisuuden o m a l l a
o m a i s u d e l l a a n maksaa satot ri-
koksistaan, itse tulla kä r ä j i i n s a a-
p u w i l l e w a s t a a j a n a (sits tehtiin
laillisesti wastuun-alaisiksi samalla kuin
laillisesti oikeutetuiksi), niin tulee myös
käymään, jos mennään perille saakka ja
naitu waimo tehään yhden-awoisiksi mie-
hensä kanssa. Ja niinkuin se anteeksi-
antawaisuus, jota pakanuuden aikana oi-
keuden edessä sojotettiin kokonaan hoibon-
alaiselle naiselle, samaan aikaan alkoi wä-
hentää, ja lisääntynyt kunnioitus lisäsi
waatimuksikin ja hän tuomittiin anka-
ramiin, niin nytkin tulee käymään. Awio-

liitto tulee yhtä wähdän kuin joku muu
lainsäätämisen ala osoittamaan mitään
poikkeusta siitä säännöstä, että w a p a u s
toden perään on se, joka osoittaa ole-
wansa enin w e l w o i t t a w a; että kuta
tähdellisemmin henkilön oikeutta tunnuste-
taan, sitä tunnollisemmaksi tulee hänen
welwollisuuden-käsitteensä. Yhtä wähdän
kun joku nyt katsoisi sitä mahdolliseksi,
että mies wastaisi waimon rikoksista, tai
että hän ottaisi wastataksensa waimon
sielusta, olemalla hänen ja perheen pap-
pina — niinkuin ennen oli laita, kun
waimo kuului hänen omaisuuteensa —
yhtä wähdän tullaan tulewaisuudessa kä-
sittämään sitä mahdolliseksi, että mies
omistusoikeudellisessa katsannossa on ol-
lut wastuunalainen waimon puolesta.
Samaten kuin waimon welwollisuudet it-
seänsä ja yhteiskuntaa kohtaan nyt kaitin
puolin owat hänen yskinomainen asianja,
samaten tullaan katsomaan yhtä luonnol-
liseksi, että ne tulewat hänen omaksi asiak-
seen tässäkin kohden ja että w a p a a e h-
t o i n e n a p u, ei laillinen holhojawir-
ka, tulee miehen toimeksi tässä niinkuin
kattisja muissakin suhteissa.

Minä olen tähän saakka puhunut ai-
noastaan siitä taloudellisesta ja siweelli-
sestä wahingosta, jota nykijet omistus-
oikeudelliset olot hywässä ja onnellisessa-
kin awioitetoissa tuottawat miehelle ja wai-
molle. Minkä wahingon ne tuottawat
tuhlaawaiselle juomarille — olkoon hän
rikas tai köyhä —, joka woi wietettä pa-
haa ja irstaista elämää waimon omai-
suuden tai työpalkan avulla, siitä en tar-
witse puhua. Tähän paheeseen on ai-
noastaan yksi apu tarjona: p a k l o t e h-
d ä t y ö t ä. Ja se laki, joka wälikkisesti
riistää sellaiselta mieheltä tämän ainoan
keinon parantumiseen ja suo hänelle ti-
laisuutta pitkittämään irstaisuuttaan toi-
sen maroilla (josja tarkoituksessa hän usein
on mennyt naimiseen) — tämä laki on
wäärin näennäisesti suofittua kohtaan!
Ei mikään woi niin suuresja määräsä
paaduttaa sellaisen miehen omaatuntoa,
kun oikeus waimonsja kustannuksella hä-

wittää itsensä. Ja vaikka voisikin väittää, että waimo-raukka monasti ei voisikaan käyttää laillista suojelustaan hurjaa miestä vastaan, ja että pentähden loppajattu laki ei hyödyttäisi niin mitään — niin on suuri eroitus siinä, että mies silloin tietäisi harjoittavansa wakiwaltaa waimon oikeutta kohtaan, eikä, niinkuin nyt, kätätä wänjä omaa oikeuttaan.

Käsymyksessä olewan parannuksen ystävät tulisiwat tietysti silloin huomamaan waimon kärsimystä, alennusta ja solwausta nykyisen awioliitto-lainsäätämisen kautta, ja moni arwelee kenties vielä, että tämä pahe on ainoa tietty, ja että ne miehen onnea, siweellistä personallisuutta ja taloudellista asemaa koskewat seuraukset, joita tässä olen koettanut selittää, eiwät ole tawallisia eikä waarallisia. Mutta vaikka heittämmekin silkeen lain wälittömän vaikutuksen mieheen ja ainoastaan otamme huomioon sen vaikutuksen waimon onneen ja siweelliseen vastuun-alaisuuteen — woinneko todelta eroittaa sitä miehen onnesta ja vastuun-alaisuudesta? Wies ja waimo tulewat siksi, kuin he keskenään telewät toinen toisensa,

mutta mies riippuu siinä koshen enemmän waimosta kuin waimo hänestä. Sillä äidit etupäässä määrääwät miesten taipumukset ja kaswatuksen ja sen kautta heidän tulewaisuutensa. Min rohkeita, wilpittömiä ja toimeliaita, tunnollisia ja rehelliisiä kuin jonkun aikakauden waimot owat, sellaisiksi woinne yleensä toivoa tulewan sukupolwen miehien tulewan. Mutta waimot eiwät tule oikein rohkeiksi, toimeliaiksi, wilpittömiksi, tunnollisiksi ja rehelliisiksi, ennenkuin he kaikki aloilla saawat näitä ominaisuuksia käyttää ja tietäwät että kaikilla aloilla sitä heiltä waaditaan. Waimo ei saawuta eikä kehitä niitä ominaisuuksia, joita hän tietää että hän ei tarwitse sillä alalla, jolla hän tawallisesti waitutuksensa saapi, s. o. awioliitossa. Jos pentähden miehet tahtowat äitejä pojillessa, jotka woiwat niistä miehiä kaswattaa, käsitköt silloin että heidän ensin täytyy laisja tehdä waimonsa täydellisesti ihmisiksi ja suoda heille kaikki inhimilliset oikeudet ja welvollisuudet. Wastainen kehitys lain perustuksella tulee olemaan waimojen yffinomainen asia ja edeswastaus.

